

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy hóra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Zsivió Fejérváry!

Debreczen, augusztus 15.

(—a.) Született magyar ember, hanem azért németebb a németnél. Magyar honvédelmi miniszter, hanem azért a hadseregben nem a magyar, de az osztrák érdekeket szolgálja. Az alkotmányosság iránt nincs érteke s nemzetének aspirációi érthetetlenek előtte. Nem is csoda, hisz olyan körben nevedett, melyben hazaszeretetre s más ily értéktelen ábrándokra nem tanították. Nem is tagadja b. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, hogy nemzetének aspirációiért nem lelkesül.

Neve nem népszerű, sőt gyűlölt. Valóban csodálatos, hogy ennyi ideig vissza tudott élni a nemzet türelmével. Annyiszor tanujelét adta már fekete-sárga gondolkodásának, annyszor megsértette az alkotmányos érzületet s annyszor kimutatta idegenkedését minden iránt, a mi magyar: hogy igazán csodálatos dolog, miképen volt képes magát miniszteri széknél föntartani.

Lehet különben, sőt valószínű, hogy éppen a fentebb elősorolt tulajdonságai erősítették őt meg a miniszteri széknél. Úgy látszik, hogy a közös hadügyminiszter kívánágára viseli ő a honvédelmi tárczát s a szerepet, melyet rábíztak, lelkiismeretesen igyekszik betölteni.

A honvédséget, melytől a nemzet sohasem sajnálta az áldozatot, a közös hadsereg kaptafájára huzta s a közös hadseregbe beolvasztotta. A honvédség

ma már csak annyiban nemzeti, hogy magyar a vezény-nyelve. Lesz rá gondja Fejérvárynak, hogy a nemzeti jelleg egészen letörölje róla, mint a hogy becsempészte a honvédséghez a fekete-sárga zászlót, egyelőre csak »jelző-zászló« gyanánt, de azzal a célzattal, hogy lassanként kiszorítsa a nemzeti színeket.

Ha aztán a nemzet felzudul egyik-másik intézkedése ellen, nem sokat törődik ő vele, sőt azzal tetszeleg magának, hogy miként helyezze magát nagyobb ellentétbe a nemzet közérzetével.

E diszes kaszárnya-virág legutóbb is bebizonyította, hogy csak Bécs számára nyílik. Mi csupán a töviseit érezzük. Alig heged be egyik seb, melyet a nemzet testén ütött, gondoskodik újabb sebzésről. Néki gyönyört okoz az, a mi nekünk fáj s legszentebb érzelmeinket is képes lábbal tiporni, ha a »hagyományos« grancsár szellem úgy kívánja.

Az Ugron-Uzselác-ügyben tanúsított magatartása, midőn a kormánypártra ráoktrolyálta a saját felfogását, hiven jellemzi őt. Szegény mamelukok most az egyszer igazán nem szavaztak jó kedvvel, mert belátták azt, hogy a mentelmi bizottság jelentésének elfogadása a képviselői immunitás megsemmisítését jelent, hanem azért mégis elfogadták azt, mert muszáj volt. Így parancsolta azt Fejérváry k. u. k. generál!

Milyen jó dolog is az az engedelmes, szófogadó többség! Megszavaz, elfogad az mindent, a mit a kormány proponál és óhajt. Csupa gyönyörűség ilyen

többségre támaszkodva kormányozni! Megszavazná az a saját halálos ítéletét is, hát akkor a képviselői immunitás megalázását hogyan szavazta volna meg!

Most már, a tegnapi szavazás után, első dolga legyen a kormánynak, hogy a képviselőház mellett vivó-iskolát állítson fel. Vivó mesternek jó lesz Fejérváry. Ő oktatja be a honatyákat a kardforgatás tudományába, hogy adandó alkalommal fölvehessék a harcot az ellenféllel. Lovagiasságunk, bátorságunk hire eddig is bejárta a világot, ezentúl pedig minden dal csak rólunk, a hősök nemzetéről fog szólni, mely nemzetnek még a képviselőháza is csupa gladiátorokból áll.

És kinek köszönjük mindezt? Kinek köszönjük, hogy nemzetünkben ismét fölbredt a harcias szellem? Köszönjük annak a nagy férfinak, kinek tiszteletére ezt rebegi minden ajak:

Zsivió Fejérváry!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése aug. 13-án.

Az Ugron-Uzselác-ügy.

Konkoly-Thege Sándor előadó minden politikai vonatkozástól menten kíván ez ügghöz szólni. Ismerteti a bizottságnak már közölt jelentését, majd a kisebbség különvéleményéről nyilatkozik. Elismeri, hogy annak kiindulási pontja helyes, de azt hiszi, hogy konkluziója nem logikus. Végül a fiúmei zavargásra térve azt mondja, hogy az abban folyó vizsgálat eredménye miben sem alterálhatja a szönyegen levő mentelmi ügyet.

Gróf Károlyi Gábor. Ma van a vilá-

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

A léghajósokról.

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Bár régen volt már az, mikor Mongolfier felszállt a léghajóján a levegőbe, még ma is különös érdeklődés kíséri az ilyen veszedelmes productiót. Hatalmas vágy fogja el az ember szívét, ha az ég madarainak szabad röpködését látja a felhők előtt. Szeretnénk mi is úgy libegni odafenn, de minket lehuz testünk súlya a földre, s ha olyas féle mutatványt látunk, mely e vágyunk lehetőségét látszik megvalósítani, sokkal nagyobb izgatottság fogja el szívünket, mint bármilyen hajmeresztő látványon.

A léghajózás most, míg a kormányozhatót fel nem találják, csupán akrobaták mutatványa marad; de így is mindenestrenagyon érdekes s különösen nálunk Magyarországon mindég nagy hatást értek el vele az akrobaták. Ide szeretnek jönni, mert kevesebb a veszély, mint másutt. — Legveszedelmesebb hely a léghajósokra nézve Styria és Dalmácia, mert itt az óriás hegyek között élet-veszélyes a leszállás.

Az időtől is nagyon sok függ a léghajózásnál, de a léghajós már előre ki tudja számítani, hogy lesz-e szél, vagy nem? Persze erős szélben nem tanácsos felszállni s ha csak lehet, ilyenkor mindég elhalasztják a léghajózást. De Olaszországban ezt már nem lehet megtenni, mert az olasz közönség agyonverné a művészt, ha nem nyújtana tápot az izgalomnak, melyet okozott.

A világon nagyon kevés léghajós van, mivel e mesterséghez nagy elszántság, bátorság és erő szükséges; kivált a leereszkedés az ernyővel veszedelmes, mivel az óriási sebesség a mellett és a tüdőt is elszorítja egy darabig s könnyen szédülés állhat be. Legnagyobb része rosszul is járt a léghajósoknak. La Roux leesett, Rolla ezelőtt két évvel tengerbe hullt s bele fuladt. Leghíresebb léghajós volt az öreg Henry Blondo, ki 68 éves korában is csinált még mutatványokat a leereszkedő ernyő alatt; de Blondo is szerencsétlenül járt, mert Szirakuzánál ernyőjét összetépték a sziklák s ő lebuokt az óriási mélységbe. A város diszes emléket állított a sirja

föle. Most leghíresebb léghajós Merighi, ki a Blondo tanítványa volt, már 8 éves korától kezdve. Merighi az egyedüli jelenleg, ki a Mongolfier módszer szerint, nem gázzal, de meleg levegővel töltött léggömbbel szállt fel. A gázzal töltött léggömb kényelmesebb, mert lassan, méltóságosan emelkedik fel, míg a meleg levegő egyszerre felkapja a levegőbe a léggömböt. Merighi már 240-szer szállt fel óriási léggömbjével s ereszkedett le az ernyővel, mi alatt a trapézon mutatványokat csinál. Nagy érdeklődéssel néznek a vasárnapi léghajózás elé, mely mindenestre ritka látvány lesz Debreczenben. (sz.)

Gondolatok.

Szép élvezet a partról nézni, hogyan hánnyja a tenger a hajókat; élvezet az is, egy vár ablakából egy csatát s annak fordulatait kísérni tekintetükkel; de legnagyobb élvezet az igazság órhelyén állva (egy köröskörül mindent fölülmuló magaslaton, hol a lég tiszta és világos) szemlélni lent a völgyben a tévedéseket és változásokat, a ködöt és vihart: de úgy, hogy e tekintet mindig részvételt s ne kevelységgel vagy elbizakodottsággal töltsön el.

gosi fegyver-letétel évfordulója s mindenre készek vagyunk.

K o n k o l y - T h e g e S á n d o r előadó a bizottság jelenését elfogadásra ajánlja.

K u d l o v i c h I m r e rövid beszédében felhívja a házat, hogy szavazatát különösen ma fontolja meg. Higgadságot, nyugodságot kíván part- és elvkülömbőség nélkül. Szó az Ugron Uselac ügygel nem akar foglalkozni. Csupán a száraz tényekre szoritkozik. Beöthy Akos indítványával kezd, megjegyezvén, hogy a mentelmi bizottság jelentéséhez Beöthy is és a ház is csatlakozott, mert azzal tulajdonképpen le akarják takarni az egész esetet, úgy hogy abból senki semmit se lásson. Ezt a valóságos »Ibis redibis« jelentést nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

R o h o n c z y G e d e o n félreértések és félremagyarázások elkerülése végett emel szót a mentelmi ügy alapjául szolgáló affairben követett eljárás tekintetében.

Konstatálja, hogy ez ügyben a vélemények homlokegyenest ellenkeznek egymással, pedig nem szeretné, ha ez ügyben a legesélyesebb kétely maradna fenn. Ezután a képviselői immunitásról szól, mely szerinte nem mentesíti a képviselőt, hanem csak védi kötelességeinek teljesítése közben. De ebben a tekintetben a házat illeti meg a döntés joga. Majd felsorolja a házszabályok intézkedéseit a szólásszabadságra és a mentelmi jogra vonatkozólag és konstatálja, hogy a ház tagjainak tettei és cselekedetei felett a házszabályok értelmében, mintegy bírói hatalmát gyakorol, de a szólásszabadság a beszéd által úgy a házban, mint a házon kívül állókkal szemben elkövetett esetleges rágalmak vagy sértések ellenében, a sértett fél részére elégtételt szolgáltatni nem bír s törvényes jogorvoslattal sem rendelkezik, mert a házszabályokban erről nincs jelenleg gondoskodva.

Ezután azt fejtegette, vajjon ebből az Ugron-Uselac esetből kifolyólag helyese-e a mentelmi kérdést felvetni és vajjon történetesen a képviselőház szólásszabadsága jogán? Szólvéleménye szerint nem történt, mert a szólásszabadság sérelme akkor áll elő, ha az államhatalom vagy bíróság hivatalból vonja bármely uton kérdőre vagy felelősségre a képviselőt. Testületek, vagy egyesek részéről pedig csak akkor áll be a sérelem, ha a házban mondottakért elégtételadás követeltetik, vagy személyes sértegetések, morális presszió vagy inzultusok által a képviselő arra kényszerítettetik. S a meddig a szatizsfakció keresés — vagy elégtétel nyerhetés csak kérésen alapszik, addig az, habár jogilag igen, de lényegileg a szólásszabadság sérthetlensége ellen még csak kísérleti cselekménynek sem minősíthető, még kevésbé kepez már sérelmet a szólásszabadság jogát illetőleg.

Már pedig, miután a jelen esetben a felelősségre vonás csak kérésre volt bázisra és egyéb kényszerítés elégtételadásra nem fordult elő, önként következik, hogy itt ez esetben a szólásszabadságon tényleg sérelem nem történt, de sőt az elégtételkérés visszautasítása és annak a kérő részéről belenyugvása folytán az bizonyult be, hogy a képviselői szabadság e tettel még csak veszélyeztetve sem lett.

Ezután ismerteti a fiúmei ügyet és felolvassa a »Nemzet«-ben közölt rendőri jelentést Uselac Mihály százados nyilatkozatairól és kijelenti, hogy teljesen érthető Ugron felháborodása. (Felkiáltások balról: Gyalázat! Most tessék szólani a honvédelmi miniszter urnak! Óriási zaj.)

F e j é r v á r y G é z a br. honvédelmi miniszter: Mit akarnak? Itt vagyok. Tessék csendesen lenni, hogy halljuk a szót! (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon. Rendre! Nincs joga a miniszternek senkit rendre utasítani.)

K a a s I v o r báró: Azonosítja magát Uselac-czal. Kollegák! (Nagy zaj.)

R o h o n c z y G e d e o n megjegyzi, hogy a fiúmei tüntetés után bár csak 20 nap mulva interpellált Ugron, de szólvéleménye teljesen értette felháborodását, ismervén Ugron heves természetét. (Élénk helyeslés balról.)

Uselac cs. és kir. százados itt a házban elmondott és magára nézve becsületsértőknek talált kifejezésért provokálta Ugront, ki szót és Horváth Toldy Lajos grófot nevezte meg segédeül. Uselac — ugymond — ide eljött és nem tartotta szükségesnek előtünk a segédek előtt kijelenteni, hogy e vád nem igaz. (Zajos helyeslés és tetszés. Ugy van! Igaz! a bal és szélső balon) s a vád tartásával nemcsak hogy elégtételt mer kérni egy kötelességét teljesítő képviselőtől, de ide mert jönni. (Zajos tetszés a szélső balon.) (Felkiáltások a szélső balon: Eljen Rohonczy!) Milyen impressziót tett ez reánk? Nem érezt-e mindenki itt (a szónok szívére mutat), hogy ez nem oly természetű ügy, mint eddig a házban előfordult ügyek? (Élénk helyeslés a bal- és a szélső balon.)

Ezután röviden jelzi a képviselők tanácskozásának eredményét.

É n — ugymond — e képviselőtársaim, midőn megjelentek, egy szóval sem befolyásoltam. Ők maguktól mondták egyéni véleményüket. Hogy ki mit mondott, milyen felfogásból indult ki, milyen szempontból tette azt, az ide nem tartozik. Az tartozik ide, hogy én, képviselőtársaim nyilatkozatából azt a következtetést vontam le, hogy eredeti állásponantom és felfogásom, az elégtétel-adást feltételelesen megtagadni, az esetben nem csak helyes, hanem szükséges és igazságos. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) Talán nem veszik indiskreczióknak Horánszky Nándor és gr. Pongrácz Károly t. képviselőtársaim, ha megemlítem, hogy a felkért 20 képviselőtársaim közül 18 azt az álláspontot foglalta el, hogy most lovagias elégtétel ne adassék; egyedül Horánszky Nándor t. képviselőtársam volt abban a felfogásban, hogy a lovagias elégtétel mindjárt megadandó, de hogy azután — amint kifejezte — ez magán a szólásszabadságon elkövetett sérelmet képez.

H o r á n s z k y N á n d o r: Egy szó eltéréssel helyes!

R o h o n c z y G e d e o n: Pongrácz Károly t. képviselőtársam, a ki ez előtt aktív tábornok volt, szintén azon felfogásból indult ki, hogy a lovagias elégtétel rögtön megadassék, de t. képviselőtársam azután ugyanarra a terere követte Ugron Gábor képviselő urat és ugyanugy elítélte feltételelesen Uselac százados urat, mint Ugron képviselő ur. (Élénk derűtség a bal- és szélső baloldalon.)

I g a z, hogy mi, mint Ugron Gábor t. képviselőtársunknak segédei, Uselac százados ur segédei előtt nem azokat az adatokat fejtettük ki, melyeknek alapján a szatizsfakciót feltételelesen megtagadtuk, hanem egyszerűen hivatkoztunk a képviselőház törvényeire és a szólásszabadság jogára, amit tehattünk is, mert mi annak oltalma alatt állunk. És azért mi nekik a segédeknek. Uselac százados ur részére egy rövid nyilatkozatot állítottunk ki, melynek alapján ezt megtagadtuk, de tényleg a következő indokokból tagadtuk meg az elégtételadást: (Halljuk! Halljuk!)

Először Ugron Gábor képviselő ur hivatalos rendőri jelentés alapján szólt föl, melynek hitelt kellett, hogy tulajdoníthasson s ennek alapján mondott egyéni véleményét a rendőri jelentésben is megnevezett Uselac százados urra vonatkozólag.

Másodszor, mert Ugron képviselő ur egyéni véleményét is csak feltételelesen mondotta a »ha« szóval, t. i. feltételelesen, hogy ha a rendőri jelentés valóban bizonyul. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Harmadszor, mert az egész fiúmei eset erősen politikai színezetű lévén, melynek földerítése végett egy vegyes bíróság küldetett ki s akkor már folyamatban is volt. Már pedig vizsgálat alatt álló politikai esetnek, annak egyes részeit kiszakítva, lovagias uton való elintézése már elvből sem volna helyes (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) És mert az ország érdeke hozza magával azt, hogy egy ily botrányosnak látszó ügy, ha való, kiderítessék, nem pedig egy lovagias aktus által elintéztet nyerhessen. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

É s végre negyedszer — s ez pointje az elégtételadás megtagadásának — hogy Ugron Gábor t. képviselő ur, felszólalásában Uselac százados urat nem egyéni becsületében és jellemében, nem aljas tett elkövetésével vádolta és mondott tetteről föltételezve, ha igaz, egyéni véleményét, hanem mint országos képviselő megtámadta a katonát, az oldalon kardbojtos fegyvert hordó állami közhivatalnokot, (Zajos helyeslés a szélső balon.) a ki a rendőri jelentés szerint...

C s a t á r Z s i g m o n d: Majd elcsapják a rendőrt. (Zajos derűtség.)

R o h o n c z y G e d e o n: . . . hivatalos működésében az utcán, karddal az oldalán, mint császári és magyar királyi tiszt, a magyar államcszme ellen tüntető katonákat és altiszteket támogatva, katonához nem illő szivtelen és kegyetlen nyilatkozatot tett. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a szélső baloldalon.)

Kijelenti, hogy ez okból mind a ketten szükségesnek tartották az elégtételadást ideiglenesen megtagadni. (Élénk helyeslés a bal és szélső balon.)

T. ház! Megvallom, én örvendek annak legjobban, hogy e mentelmi ügy előbb került tárgyalás alá, mint a vizsgálat eredménye. (Halljuk! Halljuk!) mert mielőtt a vizsgálat eredményét valódiságában ismernők, könnyebben és időszerűbben tehetek még egy másik kijelentést és pedig a következőt. (Halljuk! Halljuk!)

Ugron Gábor t. képviselő ur ugyanakkor, a mikor gróf Horváth-Tholdy Lajos t. képviselőtársamat s engemet segédeiül felkért, mindjárt kijelenté, hogy ha a rendőri jelentésnek ezen része Uselac százados urra nem bizonyulna igaznak, ő kötelességének tartja nemcsak a házban kellő elégtételt nyújtani Uselac százados urnak, hanem a házon kívül is olyant, a milyen Uselac százados urnak tetszik. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon. Közbeszólások: Ez korrekt! Ez egészen korrekt!)

T. ház! És én, gróf Horváth-Tholdy Lajos képviselőtársammal együtt, ha erről nem lehetünk volna meggyőződve, Ugron Gábor t. képviselőtársam részéről a segédkezést azon szempontból, a melyből vettük, nem is vállaltuk volna el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

De viszont ez alkalommal kijelentem, hogy ha a rendőri jelentés valóban bizonyul: Uselac százados ur mint cs. és kir. tiszt Ugron Gábor t. képviselő urtól elégtételt nem kap és hiszem, hogy nem kap e ház egyetlen t. tagjától sem. (Helyeslés a szélső baloldalon. Mozdás jobbfelől.)

De ha Uselac százados ur már többé nem mint cs. és kir. százados, hanem mint a tisztikar kötelékébe tartozó Uselac ur fog nem talán elégtételt követelni a magyar parlamentben ellene elkövetett sértésért, kezdve velem, rendelkezésére állunk, de akkor is Ugron Gábor t. képviselőtársam lesz az utolsó, kire a sor rákerül. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a szélső balon.)

K a a s I v o r báró: E nyilatkozatot magamévá teszem. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Ezután a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra (olvassa):

„A ház nem tartja szükségesnek, hogy ezen felmerült mentelmi ügyben az eddig követett gyakorlattól eltérjen. Ez megagyezik a mentelmi bizottság jelentésének első részével. »Sem azt, hogy a fennforgó eset miatt a mentelmi és szólásszabadság joga szempontjából bármi intézkedést is tegyen.« (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter kifejti, hogy a szőnyegen forgó ügyben sem Horvátországgal való viszonyunkat, sem a hadsereg kérdését nem kell belevegyíteni. (Zajos felkiáltások: A honvédelmi miniszter tette!) A kérdés társadalmi része sem jöhet itt szóba, ahol a társadalom felfogását a lovagias elégtételről törvényesnek elősmerni nem lehet. Ebben a házban csak magáról a mentelmi jogról lehet szó, s annak minden félreismerését törvénytelen támadásnak kell tekinteni. Ebből a szempontból indult ki a mentelmi bizottság is, s ennek ad kifejezést határozati javaslata 1-ső pontjában.

A mi a 2-ik pontot illeti, konstataja, hogy az nincs kapcsolatban a konkrét esettel, azért ajánlja, hogy az 1-ső ponttól elkülönítve becsatassék szavazás alá. E pontot, mely egyrészt a mentelmi jog hatályosabb védelmét, másrészt a házszabályoknak a házon kívül állók becsületének oltalmára szolgáló módosítását sürgeti, ő szintén megszavazza és elfogadásra ajánlja.

Gr. Pongrácz Károly személyes kérdésben szólal fel. Uzelácz eljárását, ha a jelentés való, nem helyeselheti, de ha ezt a házban kijelenti s Uzelácz ezért tőle elégtételt kért volna, semmiesetre sem tagadta volna azt meg, nehogy a gyávaságnak csak árnyeka is hozzáférhessen.

Szállay Károly védi a kisebbség különvéleményét, mely határozott állásfoglalás, míg a többségé nem az. A mentelmi jogról csak azért akartak precízebb intézkedést, mert a jelen eset is bizonyítja, hogy még a mentelmi bizottság is megtévedhet a mentelmi jog magyarozatában. Az a kérdés, hogy Ugron képviselői minőségében és kötelességéből kifolyólag tette-e a nyilatkozatot? Erre igennek kell felelni. Másrészt szóló azt a kérdést intézi a honvédelmi miniszterhez, hogy vajjon az esetre, ha a vizsgálat a rendőri jelentés adatait igazolná, alkalmasnak tartaná-e továbbra is Uzeláczot a kardbojt viselésére? (Egy hang: Hogyne? Még elő is léptetnék!) Pártolja a kisebbségi véleményt, de ha az nem fogadtatnék el, pártolja Rohonczy határozati javaslatát. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Apponyi Albert gróf teljesen egyetért az igazságügyminiszterrel, hogy a kérdés tisztán a körül forog; sértetett-e a mentelmi jog, igen vagy nem. Ezt azonban a miniszternek jó lett volna a bizottságban elmondania, mert az éppen arra a kérdésre nem felelt, (Zajos derűtség.)

A mi már magát a többségi hat. javaslatot illeti, annak 2. pontját elvben teljesen helyesli ugyan, de ez alkalommal nem tartja megszavazhatónak, mert nem akar táplálékot adni olyan föltevésnek, mintha arra a fennforgó konkrét eset szolgáltatott volna okot. Az 1. ponttal azonban elvileg sem érthet egyet. A bizottság kerülgetve azt, hogy a hozzá intézett kérdésre egyenes feleletet adjon, a helyett, hogy a mentelmi jogot körülírta volna, a fölfogásokat összezavarta s a garanciákat meggyöngyöztette. Az mondatik a jelentésben, hogy a ház, föl- tartva az eddig gyakorlatot, ne tegyen most semmi intézkedéseket. De hol van ez a gyakorlat? Precedens egyáltalán nincs, mert hogy a ház eddig a mentelmi jog megsértésével szemben passzív maradt és nem vett rólkunk tudomást, ezt jogi értelemben vett »gyakorlat«-nak csakugyan nem lehet mondani s azt következtetni, hogy mert a ház bizonyos esetekben bi-

zonyos jogot nem gyakorolt, tehát ez a jog nem létezik: ez a legveszedelmesebb rabulisztika.

De még érdekesebb az a másik érv, hogy a ház azért ne intézkedjék ez ügyben, mert Uzelácz csakis személyes sértésért kért elégtételt. Ez a konkrét ítélet elvén formulázva egyszerűen a képviselői szólásszabadság kiszolgáltatása minden ember szeszélyének. (Zajos helyeslése.)

Hogyan lehetséges az, hogy a mentelmi bizottság, melyben oly kiváló jogászok foglalnak helyet, ilyen képtelen okoskodásokra alapította határozatát? Csakis úgy, hogy politikai befolyások járszotnak közre.

Károlyi Gábor gróf: Szelid nyomás.

Appony Albert gróf: A honvédelmi miniszter ur, mint ezt a bizottság irataihoz csatolt levele is tanúsítja, igen nagy érdeklődést mutatott az ügy iránt, noha e kérdésben a személyesen érdekelték részéről semmiféle megbízást, nem kapott s noha miniszteri reszortjával a mentelmi ügyek elintézése semmiféle kapcsolatban nem áll. A miniszter különben, midőn a minap Ugron e miatt kérdőre vont, ugy nyilatkozott, hogy ő mint a hadsereg érdekeinek a képviselője lépett föl. Figyelmezteti tehát Szilágyit, hogy bölcs intelmével azt az ügyet nem szabad a hadsereggel kapcsolatba hozni. Szomszédjához a honvédelmi miniszterhez kellett volna fordulnia. (Zajos helyeslés és derűtség)

A hadseregről itt szó nincs, s még az sem igaz, a mit említeni hallott, hogy míg a ház polgárokkal szemben nem vette észre a mentelmi jog megsértését, katonákra nézve észreveszi. Tényleg a ház sajnálatos passzivitást mutatott katonákkal és polgárokkal szemben egyformán s a mi e passzivitásból most felrázta az a szőnyegen forgó ügy hátterének kiváltképpen való politikai természete, a melynek frappans megvilágításáért Rohonczynek a ház köszönettel tartozik. (Zajos helyeslés.)

De hallotta még azt is lehetni, hogy a mentelmi jog megsértését azért sem lehetett világosan kimondani, mert akkor egyuttal megtorlásról is kellett volna gondoskodni. Hát ez nem igaz, mert a Ház nem bíróság, mely köteles szigoruan levonni a jogi konzekvenciákat, hanem politikai testület, mely a maga szuverain belátása szerint határoz, (Igaz! Ugy van!

A kormánypárt különben azzal bujik ki minden kezdeményezés elől, hogy annak ilyen következhései lesznek, s ebben igen nagyon hasonlít Shakespeare halhatatlan alakjához, Sir John Falstaffhoz, a ki folyton erősködik, hogy ha ő egyszer kardot ránt, abból micsoda veszedelem kerekedik. Nehogy azonban ez megtörténjék, sohasem ránt kardot. (Zajos tetszés és derűtség.)

Kifejti ezután, hogy a kisebbségi vélemény mennyivel helyesebb s azt elfogadásra ajánlja; a mennyiben pedig nem fogadtatnék el, pártolja Rohonczy hat. javaslatát. (Hosszan tartó zajos helyeslés.)

A képviselőház ülése augusztus 14-én.

A parlament szégyenteljesen eloszlott. Megszavazta Uzelácznak az immunitást; megadta neki az elégtételt, a saját jogán pedig csorbát ejtett. Tette ezt a Szapáry-Fejérváry kormány kedvéért és vezetése alatt. Megszavazta a többség — kivétel nélkül — a mentelmi bizottság határozati javaslatát, a nélkül, hogy valaki azt megértette volna; megszavazta a ház többsége, a szabadelvű párt a kinnal készült furfangos határozatot, a nélkül, hogy két kérdésre, akár a miniszteriumtól, akár mas valakitől fölvilágosítást és nyílt választ kapott volna.

Nem felelt senki arra, hogy Uzelácz a neki tulajdonított szavakat mondta, a vagy nem mondta? A miniszterium hallgatása félig beismerés. De arra sem felel a kormány és pártja, hogy a ház mentelmi jogán történt-e sértés, vagy nem? A

szabadelvű párt tehát szavazott értelem nélkül, meggyőződés nélkül. Kesz volt üres bizalomból a kormány iránt a magyar alkotmány egyik garanciáján csorbát ejteni.

A vitát tegnap Chorin kezdte meg, mint egy rossz ügynek ügyes fiskálisa.

Érzék nélkül az igazság és a politika iránt, jogi formákban okoskodott. Őt és a többségi javaslatot alaposan megczáfolta Györi Elek egy igen szépen kidolgozott beszéddel, a mely közjogi argumentumokból volt megkonstruálva. Asbóth János következett ezután, ki üres padok előtt nagy önérzetet fejtett ki. A 48-asok részéről még Györfy Gyula beszélt.

Ekkor Ábrányi Kornélra került a sor, ki a jogi dedukció letarolt mezejét elhagyva, a politikai és társadalmi szempontokat fogta fel. Szembeállította a parlamenti immunitást a katonai immunitással s megvonta a kettő között a párhuzamot; rátért ezután a többségi bizottság jelentésére s utalt azon illetéktelen befolyásokra, a melyek ezt megrontották. — A mentelmi bizottság eljárását valósággal leleplezte s annak rut alattomoságát Ugron személye ellen pellengérré állította s kimutatta, hogy fogják a magyar kormány és a szabadelvű párt Uzelácznak pártját. De a mi legszebb volt, Ábrányi magáéva tette Ugronnak július 15-iki egész neheztelt kijelentését, a mihez a baloldal frenetikus lelkesedéssel hozzájárult. Szellemes és humoros magyarozatát adta Ábrányi ezután Ugron szavainak a kardbojtról és a hóhérról s ezzel közderűtséget keltett. Ábrányi Rohonczyhoz szegődve, a lovagiassági szempont kritikájával fejezte be előadását Ugron magatartásának teljes korrektségét bizonyítva.

Még Fejérváry beszélt utoljára a baloldal nagy nyugtalansága között, nála szokatlan mérséklettel, A vita bezáratván, Szilágyi Ábrányinak némely tételére reflektált, de Ábrányi fentartotta szavainak valóságát.

Következett a szavazás — egyszerű felállással, az ellenzéknek zajos zugulódása s a szabadelvű pártnak röstelkedő engedelmességével. Fejérváry beszéde végén és a szavazás után ismét voltak »zsvivó«-k, de kormánypárti éljenek nem hangzottak.

Végül a ház vita nélkül elfogadta a romániai vasuti csatlakozásokról szóló törvényjavaslatot.

Rohonczy Gida kilépése. Rohonczy Gida orsz. képviselő a következő levelet intézte Podmaniczky Frigyes báróhoz, mint a szabadelvűpárt elnökéhez:

Nagyméltóságú Báró Podmaniczky Frigyes urnak, a szabadelvű párt tisztelt Elnökének.

Kegyelmes Uram! Mint a szabadelvű pártnak számos év óta minden politikai kérdésekben követő és eddig rendithetlen tagja, mély sajnálattal voltam kénytelen ma — a képviselőházban tiszta meggyőződésemből kifolyó beszédem megtartása folytán azon tapasztalatot meríteni, hogy szerény egyéniségemnek e tisztelt pártbani további maradása feleslegessé vált. Bármennyire sajnálom, hogy azon pártot, melynek körében legjobb és legközelebb álló barátaim vannak, s amely párt által támogatott kormány tagjainak legnagyobb tisztelője vagyok, elhagyni kénytelen tettem: de a szabadelvű párt sajtójának, a »Nemzet«-nek mai esti számából nemcsak azt olvashattam ki, hogy a tisztelt pártban egyéniségem feleslegessé vált — de az, személyem ellen »el-palástolt kételtelműséggel«, eltekintve semmi által fel nem jogosított leczkértetési szándékától, sértő modorban lándzsát tör tettem korrektségéről. Midőn tehát mély sajnálattal veszek búcsut a tisztelt párttól s ott maradt elvtársaim-és barátaimtól, egy tanácsot engedtessek meg, hogy adjak; bizza a tisztelt párt félhivatalos sajtójának vezetését avatottabb, szerényebb modoru és arrogánstanalabb férfira. Maradván hazafiui tiszteletem nyilvánításával Budapest, aug. 13. 1891. Rohonczy Gida.

Ujdonságok.

* **A király születésnapja.** Apostoli királyunk, Ő Felseje I. Ferencz József legmagasabb születésnapján tartandó isteni tiszteletéről és az ez alkalomból adandó diszebed felől a helyi lapok hasábjain annyi téves közlemény jelent meg, hogy az ünnepi sz. misén jelen lenni ohajtó közönség kellő tájékoztatása érdekében szükségesnek tartjuk a nagyérdemű közönséget a következőkről értesíteni: F. hó 18-án, mint Ő felseje születés-ünnepén ha szép, derült idő lesz, eddigi szokástól eltérőleg, a róm. kath. templomban tartatni szokott ünnepélyes istentisztelet 9 órakor az ugynevezett Ispotály melletti Laposon fog megtartatni. Az ünnepélyes tábori misén Eder János esperes és derecskei apát-plébános fog pontifikálni; az ünnepély fényét pedig a sz. mise alatt egy férfi négyes énekei fogják emelni. Ha az idő nem kedvez, az Ispotály melletti Laposra tervezett tábori mise elmarad, s az egész isteni tisztelet a róm. kath. templomban fog megtartatni. Délután 2 órakor diszebed lesz az »Arany Bika« szálló disztermében, melyre mint egy 70 meghívó küldetett szét. A még mindig gyöngékedő ft. Szakszó Rezső prépost-plébános az ebédén nagyon természetes, még meg nem jelenhetvén, helyette a házi uri tisztelt ft. Eder János apát-plébános ur fogja viselni. Róm. kath. plébánia hivatal.

* **Szabadságharcai emlékek kiállítása.** Megtekintve az 1848—49-iki szabadságharcai emlékek kiállítását, meggyőződünk, hogy a szent ereklyéket — dicső múltunk immár eszöndes tanuit — bárki is, kiből hazafias szív dobog, nagy élvezettel fogja megtekinteni és sok tanulságot fog belőlük levonhatni. Az egész kiállítás 7 termet foglal magában. Legérdekesebb tárgyait a rendkívül sok csataképek, arczképek, vértanúink és nagyjaink ereklyéi képezik. A nagy tereméből feljutunk a felső nagy teremre. Tiszteletteljes elfogultság érte vesztett rajtunk erőt, mert csakhamar észrevesszük, hogy itt minden Kossuth. Látjuk öt családja körében, a nép között, az országgyűlésen, munkaközben stb. mintegy 250 kép s mindegyik más-más kiadvány. A nagy terem folytatását az aradi szoba képezi. Itt vannak elhelyezve az aradi vértanúk relief szobormintái, melyeket Zala György készített és minden pozsonyi, pesti stb. vértanúk olajba festett nagy képei. A bejárat mellett levő 3-ik nagy teremben van Róna szabadságszobor mintája. Itt van továbbá Osztrovsky József kur. tanácselnök, 1848—49-iki kormánybiztos remek filigran faragványu tabernakulumja, melyet a jostfadi fogságban készített. Ki vannak állítva Osztrovsky egyéb gyönyörű rabfaragványai is, s azon olajkép, melyet Tóth Ágoston, szabadságharcunk derék bajnoka az olmtüzi börtönben festett. Képviselet van a szabadságharcz különféle fegyverei a primitív kaszátlól az ágyukig. 20 honvéd fog a kiállításban örködni, valamennyi más-más 48—49-es honvéd egyenruhában, (lesz tüzer, vadász, 5 féle lovas stb.) felelevenítve előttünk a szép mozgalmas napok alakjait. Valóban nagy és nemes feladatot teljesített a kiállítás rendezőse, midőn szabadságharcunk eme dicső emlékeit ily lehető legteljesebb együttességében és eredetiségében iparkodott a magyar közönségnek bemutatni.

* **A bűd-szent-mihályi rablógyilkosság** ügyében a debreczeni kir. tábla bűntető tanácsa — elnök: Szél Farkas, előadó: Naményi József, szavazó bírák: Draveczky, Naszády, Gajzágó — tegnap este 10 órakor befejezte a tanácskozást. Az ítéletet hétfőn aug. 17-én déli 12 órakor fogják kihirdetni a kir. tablának a Korona épületben levő 3 sz. termében.

* **Egyház.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében 1891-ik évi aug. hó 16-ik napján d. e. 10 órakor közgyűlés tartatik. — Tárgy: takarékpénztári betéti pénzek jövedelmezőbbé tétele; esperesi megkeresés a »Javaslat« tárgyában az egyházközségi közgyűlés határozatának közlése végett, folyó ügyek.

* **A balmaz-ujvárosi botrány.** Megemlékeztünk már röviden arról a sajnálatos esetről, mely a debreczen — fűzes-abonyi vasut megnyitása alkalmával B. Ujváros által adott diszebedet oly kellemetlenül megzavarta;

akkor csak annyit jegyezünk meg, hogy ez alkalommal még egy pap is bántalmaztatott. Most részletes és teljes hűelt érdemlő leírását kaptuk az egész botrányról, mely sokkal inkább kihívja a nyilvánosság szigorú kritikáját, semmint hogy azt elhallgathatnók. A botrány hőse a b. ujjvárosi német református egyház lelkésze Hoffman David tiszteletes ur, ki ez alkalommal híveinek nem nagy öröme s hivatásának nem nagy dicsőségére részegre itta magát s ily állapotban Cs. l. b. ujjvárosi jegyző feleségére oly meggyalázó kifejezést mondott, hogy az önértékben vérg sértett ifu aljegyző a tiszteletes urat több ízben arczul vágta s midőn a részeg pap ismételte ocsmány beszédeit, a pofonokat ugyancsak megduplázta, míg végre a jelen voltak kénytelenek voltak a garázda lelki atyát az ebéd színhelyéről eltávolítani. Nem nagy örömmünkre szolgál e botrányos dolgot egy ily hivatást viselő egyénről közölni; de azt hiszszük, csak a b.-ujvárosiak méltó felháborodásának tolmácsai vagyunk, kik bizonyára pirulva látták, hogy a német lelkész ur még az nap négykézláb máskzált és vánszorogott B.-Ujváros utczáján a földön. A tiszteletes urról különben sok oly botrányos dolgot beszélnek, a mi papi állásával sehogy se fér össze. S hogy hazafisága ép olyan lehet a tiszteletes urnak, mint erkölcsi érteke, arról a szószerk tanuskodik, hol még ma is ékes német nyelven hirdeti minden második heten az isten igéjét. Pedig szégyen gyalázat az, hogy itt a magyarság szívében, évszázadok óta nem bírják azt a csekély számú, alacsony mivelttségű töredék sváb elemet megmagyarosítani; persze nem is várható ez az olyan vezetőtől, kinek csak a részegség a legfőbb gyönyöre. Aztán meg szükséges is németül tudni B.-Ujvárosban, mert különben hogy a manóba értenék meg azt a német szövegű használati utasítást, a mit az érdemkeresztes főbíró urnak a magyar királytól számos ismeretlen érdemei fejében nyert érdemkeresztjéhez adtak. (Mert az érdemkereszthez ép ugy kell ám a használati utasítás, mint a hírlapokban hirdetett életelixírhez, meg Zacherl-porhoz.) Hát hiszen ez a legujabb botrány nincs összefüggésben a főbíró ur érdemkeresztjével, csakis annyiban, hogy ha a kiüntetett főbíró ur olyan nagy érdemeket szerzett B.-Ujvárosban: annak megmagyarosítása s a társadalmi élet fejlesztése körül nem volt képes annyit elérni, hogy ily botrányos magaviseletű német lelkész ne legyen az ujjvárosi magyar társadalom egyik oszlop-embere? A botrányos esettel különben hivatalosan foglalkoznak most a hatóságok is, a mennyiben a fölfofozott lelkész a kir. ügyesség előtt, az ujjvárosiak pedig a lelkész ur fellettes hatósága: a püspök ur előtt emeltek panaszt. Az eredményről referálni fogunk.

* **Katonai hírek.** Szept. 7-én Zilahról a 3-ik honvéd gyalogezred 4 zászlóaljja Debreczenbe érkezik az itteni ezred-gyakorlatokra, mely szept. 15-ig fog tartani. Ekkor a zászlóaljak visszatérnek Zilahra. E hó 21-én katonai felülvizsgálat lesz a csapó-utczai hadkiegészítő parancsnokságnál.

* **Politikai párbaj.** Zárából véres párbajt jelentenek, mely minden valószínűség szerint az Ugron-Use-lac-ügynek, illetőleg a fumei botrányoknak az egyik következménye. Ugyanis tegnapelőtt ott Mutrics főhadnagy és a 39. sz. gyalogezred egy magyar századosa közt párbaj volt állítólág azért, hogy a százados becsmerlőleg nyilatkozott a horvát »nemzetről.« A százados — hír szerint — oly súlyos sebeket kapott, hogy képtelenné vált a további szolgálatra.

* **Nagy-Létán** a jegyzőválasztás f. hó 11-én ment végbe. Megválasztott Kovásznai Ákos gyümölcsényesi (Szilágy megye) jegyző Kovács András bályoki jegyző ellenében; a megválasztott testvéröccsese a járás főszolgabírájának, (Sapientia paucá!) A kisebbség fellebbezést jelentett be, mert kezében — állítólág — oly biztos indok van, minelfogva a megsemmisítés kétségtelen.

* **Ominózus takarékpénztár.** Szilágyosmlyórol írják, hogy Halmágyi Miklós, a szilágyosmlyói takarékpénztár tikára, forgópisztolyal főbe lötte magát és szörnnyethalt. Az intézet könyvelője, Buszka István, most janu-

árban tudvalevőleg szintén öngyilkossá lett, 46 ezer forintot sikkasztván el az intézet vagyonaából. — Halmágyi több levelet hagyott hátra. Azt hiszik, hogy a két öngyilkosság közt összefüggés van; hogy Halmágyi követett-e el visszaéléseket az intézet kárára, azt még nem tudni.

* **Gyászrovat.** S o m o g y i Henrik m. á. v. tisztviselőt lapunk kiváló dolgozótlarsát s családját érzékeny veszteség érte. Paula nevű kedves lánykájok csütörtökön meghalt. Tegnap délután ment végbe a kis halott temetése, a gyászoló szülék barátainak nagy részvéte mellett, melyben mi is meghatva osztoztunk.

* **Halálozás.** Sulyos csapás érte Barsay István nyugalmazott városi tanácsnok urat. Elvesztette kedves leányát, Amáliát, férjezett Pfanschmidt Kálmánné miniszteri tanácsosnét. A megboldogultnak hűlt tetemei hétfőn fognak leszállítatni Budapestről és a czepléd-utczai sírkertben örök nyugalomra helyeztetnek el.

* **Haan Lajos,** békéscsabai ev. lelkész, a Ferencz József-rend lovagja, a magyarországi ágostai hitvallásuak egyetemes egyházi fejegyzője, a magyar t. akadémia levelező tagja, a békésmegyei régészeti és művelődéstörténeti egyeslet másod elnöke, e hó 12-én 73 éves korában meghalt.

* **Egyiptomi kivitelünk érdekében** A kereskedelmi miniszter közzé teszi, miszerint az Egyiptommal fenálló kereskedelmi szerződésünk VI cikkében felsorolt árukön kívül, még a következő áruk u. m. fayence, ablaküveg gyertya és festőanyagok nem vethetők alá 10% nál magasabb vámdíjnak — Egyiptomba való kivitel alkalmával. Mire az érdekelt körök figyelme ezennel felhivatik. Debreczen 1891 augusztus 8. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Vesztett macska.** Egyik nagyerdei nyaraló-lakban az ott szolgáló cselédet megmarta egy macska, mely — többek állítása szerint — vesztett volt. A leányt orvosi vizsgálat végett beszállították a közkórházba.

* **Az uszodában** szép kis ünnepély volt mult csütörtökön. E napon ugyanis Végh Lajos uszómester egyszerre tíz tanítványát szabadtotta fel, kiknek legnagyobb része 8—12 leezke alatt sajátította el az uszást, s daczára az igen rövid tanulási időnek, mindnyájan kitünően usznak, ugranak, sőt már háttal is usznak. Csak az a kár, hogy a közönség nem használja fel a kínálkozó alkalmat s nem látogatja kellőleg az uszodát, melynek vize pedig a jeles s gondos uszómester kezelése alatt folytonosan kristály tiszta, naponta ötször felfrissítetik, s minden másodnap az egész medence vize teljesen leeresztetik. Mint örömmel értesülünk, az uszoda — miután az időjárás ellen teljesen védve van, s esős időben is a legkellemesebb fürdő- és szórakozó-hely — egész október elejéig nyitva marad.

* **Fehér zászló.** Az éjjel s ma délig a rendőrségnél nem volt letartóztatás.

Gondolatok egy kegyadomány ismeretése alkalmából.

F. év július havában elhalálozott Lichtschein Mártonné, szül. Hartstein Johanna örökös, névszerint Lichtschein Sámuel, továbbá Mózes és Menyhért, mindhármán testvérek, mindhármán debreczeni lakosok, július 27-én kelt adomány-levelök mellett 200 forint o. é. összeget küldöttek be a debreczeni ref. főiskola pénztárába kegyadományképen, oly feltétel alatt, hogy azon összeg, mint alapítványi tőke, a tanszékek fentartását segélyző alapok közé tartozván, »Lichtschein Mártonné« néven kezeltessek. Alapítványt tevő örökösök ez ajánlatát a főisk. gazdasági tanácsa elfogadván, midőn fentartja magának a közlegő főt. egyházkerületi közgyűléshez az e felől szóló jelentés beterjesztését, addig is engem, alólírottat bizott meg, hogy a fentjelzett adományozó örökösöknek a nyilvánosság terén halás köszönetemet kijelentsem, aminthogy azt ezennel ki is jelentem. Ezuttal e tárgy körüli gondolatimnak kifejezését következőkben adom:

Több sírhalom felett nevet jelző czövek Gyanánt szerepelnek pompás emlékkövek! . . .

Karba veszett költség!... Kik így csele-
[kesznek,
Kérdem, hogy belőle minő hasznót vesznek?
A holt már nem érez, — az élők, kik teszik,
Hiuságuk díját busásan fizetik!
A halottas háznál egybegyűlt sokaság
Nem gyászol, csak bámul, mily nagy a czif-
[raság!
Veszélyes divat az, melyet a ki követ.
Miatta nem ritkán pénzzavarba jöhet!
Ugyan nem czélszerűbb volna-e mi reánk,
Ósi szokásokhoz ha hívek maradnánk?!
Hitünk szerint úgy is a sírnál nincsen vég,
Temetkezésnél hát legyen egyszerűség!
Az okos más úton szerez kedvesének
Maradandóságot drága emlékének!

Meghala Mózes, atyáihoz eltakarították, s az általa vezérlet, pusztában bujdosó zsidók nem ismerhették, felfedezni sem voltak képesek az ő nyughelyét, mert Jehova izrael népe tudtan kívül temetteté őt el a Nébó hegyen. De azért, a ki az iskolai küszöböt átlépve, csak eleméit tanulta is a vallás történelemnek, mindaz tudja, hogy ki volt Mózes?

Kálvin János nagy ember volt, s azon hasznos szolgálatokat, melyeket ő az emberiségnek a vallásos erkölcsi világrend megszilárdítása körül teljesített, még ellenfelei is, ha ugyan el nem fogultak, beismerni kénytelenek! S Kálvinnak földi élete a lehető legnagyobb puritáni egyszerűséggel folyt le, s küzdelmes éltére bekövetkezett halála után, az ő határozottan kifejezett akaratahoz képest, sírdombja felett nem emeltetett emlékmű oszlop, úgy, hogy ma már a genfi temetőkert egyik zugolyában csak egy igénytelen kődarab sejteti azt, hol aluszta siri álmát a nagy reformátor. De azért Kálvin emléke felett a kegyelet nemtörő örökök s örököndik mindaddig, valameddig az evangéliumi lelkiismeret szabadsága eszméinek csak egy apostola, s a feddhetlen erkölcsök, elhűség és jellemzilárság becsülésének csak egyetlen híve létezik!

Mellesleg említve, a Kálvin javaslatára alakított genfi polgári hatóság az egyházi ügyek elintézésébe is befolyt volt, s ezen genfi polgári tanács mintájára szervezkedett volt a reformátussá lett Debreczenben is a városi tanács, a mely egyebek között szabályrendelettel állapította volt meg azt, hogy mennyit legyen szabad temetkezés alkalmával a megholtak végtisztességének megadására költeni. És az engedelmességhez szokott városnépe a tanács ezen határozatához kész szívvvel alkalmazkodott.

Szándékosan hoztam fel nagyobb szerű példákat, hogy azon kisedet körben, melyben a szóban forgó esetre vonatkozólag mozogni vagy kötelek, érthetővé tegyem magamat. Néhai Lichtschein Mártonné örökösai, hálásan emlékeztetve vissza édesanyjukra, ki őket helyes irányban nevelve alkalmasokká tette arra, hogy a társadalomnak hasznos és becsületben álló tagjaivá váljanak, kívánták maradandóvá tenni boldogult édes anyjuk emlékét, magukban így gondolkozhattak: Miért emelnék mi anyánk sírdombja felett emlékkövet, melyet vandálkezdek elrongálhatnak, s sírmoha elavít, az idő vasfoga és a régiség előbb-utóbb meg fog semmisíteni. Nem észszerűbb-e, ha a magyar alföld sik rónáin emelkedett debreczeni főiskolának ezen az elme fejlesztésére, értelem világoztatására, tudományok ápolására szánt tanintézetnek, mely a babona és tudatlanság sötét ködében Phárosként világosodik, s mely jótékony áldásait felekezeti külömbőség nélkül osztja minden növendéknek, mely a magyar haza kulturális érdekeinek egyik hatalmas tényezője, s melyet még maga ő Felsője, legkegyelmesebb urunk királyunk is Debreczenben jártában két ízben tüntetett ki legmagasabb látogatásával, nem czélszerűbb-e — ismételjük — ha ezen iskola oltárára teszünk áldozatot, hol a többi kegyes jöltevek között anyánk emléke is fennmarad, mindaddig, valameddig csak a tanintézet létezik!

És midőn a Lichtschein-örökösök ekként elmélkedve tettek alapítványt, azt maguk érdekében helyesen cselekedték, de a főiskola érdekét is támogatták kegyadományuk által. Mert jót cselekesznek ugyan azok is, kik e tanintézet körében ösztöndíjra tesznek alapítványt,

azt híven, hogy nevék és emlékek ez által legjobban van biztosítva a fennmaradásra. — Ámde az ösztöndíj alap adományozás által csak közvetve van segélyezve a főiskola s a kollégiumi igazgatóság mint safar kezeli a gondja alá bízott ösztöndíj alapítványokat s közvetlenül hasznot nem élvez belőlük a tanintézet s így ennek, mint dajkának emlőin táplálkoznak a növendékek, a nélkül, hogy maga a dajka élemezéséről volna gondoskodás s a nélkül, hogy a haladó kor eszméit szemé előtt tartani köteles főiskola az igényelt szükségleteket képes volna fedezni és a kikerülhetlen kiadásokat, — ha ugyan a tőkét meghianyosítani nem akarja, — teljesíthetné.

Legjobb részt választottak tehát adakozás tekintetéből azok jöltevek, kik köze tlenüla főiskola fentartására szolgáló u. n. tőkepénztárról emlékeznek meg adományaik által, s ezek hitessék el magukkal azt, hogy nevék és hálás emléküik nem csak a főiskolának esztendőnkint megjelenő »Évkönyv«-ében, de az e czélra szánt emléklapokon is örök időkre fenn fog maradni.

Nincs is több kívánni való, minthogy a debreczeni ref. collegium javára czélzó kegyadományozás módozatára nézve minél több követőt legyenek a Lichtschein örökösöknek!
Debreczen, 1891. aug. 9.

Szücs István
ref. főiskolai gondnok,
gazd. tanácselnök.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde. Augusztus 14-én. Buza öszre 10.18 pénz, 10.20 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 6— pénz, 6.05 áru. Zab öszre 5.62 pénz, 5.64 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 15.12 pénz, 15.25 áru.

NYILT TÉR.)*

Nyilatkozat.

Alólirottak Magyaróssy Imre ur felkérésére ezennel kinyilatkoztattuk, hogy szemtanúi voltunk annak, midőn ő Schner Mór urat, egy általa használt kifejezésért arcul ütötte.

Debreczen, 1891 augusztus 14.

Ifj. Csicsó Lajos, s. k. Németh Dániel, s. k.

Fentebbi nyilatkozatot nyilvánosságra hoznom kényszerített ama körülmény, hogy fentnevezett Schner Mór ur — minthogy a rajta megesezt kézzel fogható sértésért férfias elégtételt venni bátorsága nem volt — a fentebb megtörtént s az összes jelenvolt urak — mint tanúk által bizonyított tényt elferdítve s a valósággal homlokegyenest ellenkező módon hieszteli — saját reputációm köveleli, hogy a száraz tényállást tudtára adjam mindazoknak, akiket ama bizonyos ur másképen informált. Igaza van annak a közmondásnak, a melyik a korpáról és bizonyos állatról szól.

Debreczen, 1891 augusztus 14.

Magyaróssy Imre, s. k.

*) E rovatban közlötték-e nem vállal felelőséget a Szerk.

Felelős szerkesztő: **Kösa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

A legjobb és legerősüségesebb
ü d i t ő - i t a l,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, oognacka vagy növényi szörpökkel vegyítve kitünő itá vegyületek ad : a
MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
Itja a szomjat, hűsít és felfrísít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

A debreczen-füzesabonyi vasut menetrendje.
Érvényes a megnyitás napjától.

Vegyes vonat 3212 I. II. III.		Vegyes vonat 3214 I. II. III.		Vegyes vonat 3216 I. II. III.		Vegyes vonat 3218 I. II. III.		Vegyes vonat 3220 I. II. III.	
7:00	8:30	ind.	Budapest	érk.	6:20	1:55			
4:28	4:37	ind.	Debreczen	érk.	4:54	8:27			
4:37	4:44	Debr. vásárter	ind.	4:45	8:18				
5:07	5:14	Mac	4:16	7:50					
5:17	5:24	Nagyhat	4:05	7:39					
5:22	5:29	Balmaz-Ujváros	3:40	7:16					
6:40	6:37	Hortobágy	2:51	6:27					
7:18	7:15	érk.	Ohat-Köcs	érk.	1:42	5:50			

Vegyes vonat 3311 I. II. III.		Vegyes vonat 3313 I. II. III.		Vegyes vonat 3315 I. II. III.		
9:38	4:00	12:15	érk. Polgár	55.	ind. 12:15	4:00
7:46	2:17	ind.	Ohat-Köcs	ind.	2:07	érk. 7:52
8:01	2:32	Egyek	1:28	7:38		
8:12	2:43	Tóhat	1:17	7:27		
8:40	2:59	Tisza-Füred	1:02	7:12		
9:20	3:38	Poroszló	12:35	6:45		
9:41	3:59	Kétköz	12:01	6:11		
9:55	4:13	Eger-Farmos	11:49	5:59		
10:10	4:26	Mező-Tárkány	11:37	5:47		
10:26	4:42	érk.	Füzes-Abony	érk.	11:20	ind. 5:30

Vegyes vonat 3312 I. II. III.		Vegyes vonat 3314 I. II. III.		Vegyes vonat 3316 I. II. III.		Vegyes vonat 3318 I. II. III.	
1:40	9:20	érk.	Budapest	ind.	7:25	2:20	
8:05	2:30	ind.	Ohat-Köcs	érk.	5:35	1:50	
8:30	2:55	Csege	5:12	1:27			
8:45	3:10	Cserepes	4:54	1:09			
9:03	3:28	Szt. Margitta	4:38	12:53			
9:21	3:46	Folyás	4:18	12:38			
9:38	4:03	érk.	Polgár	4:00	12:15		

Hirdetések.

Haszonbérbe kiadó.

A **h.-hadházi** most tagosított határ **legjobb** részén, H.-Dorog alatt, egy 200 cath. holdas, kitünő minőségű tagbirtok, esetleg **dohány termelési** engedéllyel, egészen új gazdasági épületekkel, f. é. ösztől kezdve **haszonbérbe kiadó.** — Értekezhetni iránta **Szinay Gyulánál** (Debreczen, kis-csapó-utca 383.), vagy **Veszprémy Istvánnál** H.-Hadházon. 324 8

Kiadó föld.

Macsqn, a böszörményi utfélen **3 és fél nyilas tanyaföld** a hozzá közel eső új-földdel kiadó. — Értekezhetni kis-csapó-utca 369. sz. aiatt **Boruzs Mihály** tulajdonossal. 380 2—2.

MAJOLIKA és PORCELLÁN

cserépkályhákat

a legszebb kivitelben és elismert **kitünő fűtőképességgel**, a **Szilács mellett, halászi első magyar agyagárú gyárból, előnyös árak mellett** ajánl

SESZTINA LAJOS
Debreczenben.

310.

10—8.

Eladó.

H.-Hadházon néhány szál gulya itató válunak is alkalmas két, három éves vágású tölgyfa eladó.

Értekezhetni felőle a kiadóval.
382 1

Kunz József és Társa

BUDAPEST DEBRECZEN, N.-VÁRAD

Kistemplom-bazár.

Franczia batist

előnyös bevásárlás folytán, rendkívül olcsó leszállított áron.

Kiházásitási kelengye

teljes kiállítással.

Vászon, kész fehérnemű, divat-rövidáru butor-szővet, szőnyeg, függöny, ág és asztalterítő, paplan és matrác-raktár dúsz választékban, jutányosan szabott árak mellett.

Lynoleum (parafa szőnyeg)

bizományi raktár gyári áron

Pike, trico, plüs

NYÁRI PAPANOK

328 és mindenféle 11

fürdő ozikkek.

Budapesti lóversenyek

1891. augusztus 9., 11., 13., 15., 16., 18., 20. és 23.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

9., 13., 16., 20. és 23-án

este 7 ó. 40 p.-kor külön villámvonat indul Bécsbe.

370 — Ára 20 frt. — 5-3

BELÉPTI-JEGYEK:

I. oszt. (Passepartout) uraknak 8 napra 32 frt., 1 napra 5 frt.
" " " hölgyeknek 8 " 16 " 1 " 3 frt.
" " " katonatiszti 8 " 16 " 1 " 3 frt.
II. oszt. urak vagy hölgyeknek . . . . . 1 frt.
Állóhely a versenypálya közepén . . . . . 30 kr.

A külön elkerített fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti-jegy mind a 8 napra 17 frt.

A totalisateurokhoz azonban mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lövonatu vasutak és omnibuszok egész a helyszíning közlekednek. Katonai zene és frissítő-helyek minden osztálynál.

Clayton és Shuttleworth bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

BAKER ROSTÁK

üszög tisztítóval vagy a nélkül, vasrámás fonott szitákkal,

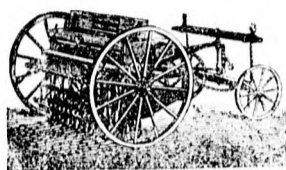
Konkolyozók (Trieur)

konkoly, bükköny, vadzab stb. kiválasztására.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

SORBAVETŐGÉPEK,

u. m. „Universal-Drill“ és legújabbán javított „Junior-Drill“, továbbá „New-Hungaria-Drill“

továbbá »Sack« rendszerű egytetemes azélekék, — több rendbeli kétbarázdás ekék, vasboronák és mindennemű gazdasági gépek és felszerelések a legjutányosabb gyári árak mellett és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

BAUER és TÁRSA

gazdasági gépcsarnokában

DEBRECZENBEN

Gyár és iroda: N.-Péterfia 871. sz. (telefon összeköttetés).
Raktár: N.-Péterfia 853. sz. (helyi vasut megálló.)

Ujjonnan berendezett gazdasági gépgyára mindennemű gépek és szivattyúk javítását, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan és jutányosan teljesít.

Levél- és sürgönycím: Bauer gépgyára Debreczen.

Megmaradt árúk kiárúsítása.

IGEN OLCSÓ LESZÁLLITOTT ÁRAK!!

Az egyesült magyarhoni üvegyárak részvénytársaság

raktár felosztás és üzlethelyiség átadása folytán az ottan még felmaradt s általam átvett

üveg- és porcellán-árúkat

most már saját üzletemben

igen olcsó árak mellett

árúsítom ki.

Kaszanyitzky Endre

Piacz, 1900.

LAEHNE-INTÉZET

SOPRONBAN.

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

Uj növendékek a szünidő két hónapon is fölvétetnek.

Értesítővel, prospektussal szívesen szolgál

282 14-10

az intézet igazgatósága.

Lakás kerestetik.

Lehetőleg a város nyugoti részén kerestetik egy 4—5 szobás lakás, melyhez pincze, kamara, pad is tartozik. Az oly lakás előnyben részesül, melyben egy család magánosan lakhatik. Értekezhetni szerkesztőségünkben.

7255

1891.

Árlejtési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Batthyány utcájának mintegy 1840. m. területű gyalog járóját beton burkolattal való ellátásának felvállalására, a városház nagytermében, az 1891. évi augusztus hó 25-ik napján délelőtt 11 órakor, írásbeli zárt ajánlati árlejtés tartatik.

A bánatpénz az ajánlati összeg 5%, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlatot tevő, a vállalati feltételeket ismeri, valamint a terveket megtekintette.

A különféle egységárak számokkal és betűkkel olvashatóan irandók ki.

Ezen munkára vonatkozó tervezetek, a munka mennyiségeket feltüntetve kimutatások a vállalati feltételek, a város mérnöki hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és lemásolhatók.

A bélyeggel ellátott és fenti bánatpénzzel felszerelt ajánlatok, lepecsételt borítékban, folyó hó 25-ik napján d. e. 11. óráig a város polgarmesteri hivatalánál nyújtandók be, és a fentnevezett időben és helyen nyilvánosan bontatnak fel.

Debreczen 1891. augusztus hó 10-én

a városi tanács.

Eladó nyaraló.

A város közvetlen közelében egy szép és a mellett **jövedelmes**

nyaraló

eladó. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. 339 —6

143.

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULAT ÁRJEGYZÉKE,

helyben kötelezettség nélkül

és az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

	100 kiló
A. Asztali dara nagy és aprószemű	18.60
B. Szinte » középszerű	17.60
0. Királyliszt	17.60
1. Lángliszt	17.40
2. Montliszt	17.—
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	16.60
4. » 2-od »	16.20
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	16.—
6. Szinte » 2-od »	15.60
7. Közép kenyérlisz 1-ső rendű	15.40
8. Szinte kenyérlisz 2-od rendű	15.—
8½ Barna » 1-ső »	14.—
8¾ Szinte kenyérlisz 2-od » á 70 kg.	12.40
9. Láblisz	9.40
10. Vere liszt	50 »
11. Finom korpá zsákkal	50 » 5.80
12. Durva korpá zsákkal	50 » 4.80

A finom és durva korpá árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennemlített egyezmény folytán szintén beszünttetett.

Debreczen, 1891. aug. 14.

A Margit-fürdő telepén

a korcsolya pályán

Vásárnap, folyó hó 16-án, kedvező idő esetében

a világhírű florenczi léghajós és légtornász

GIACOMO MERIGHI

az óriási SATURNUSZ nevű léghajójával, minden kosár, vagy sajka nélkül, csupán egy hintán 1000 méter magasságig a légtornázást végez

légtornázást végez

A fürdőtelep, nemkülönben a vendéglő és környéke, zászlókkal és czimerekkel lefeldisítve és villanypalával világítva. A nagy érdemű közönséget a léghajó felszállása

előtt, alatta és utána a léghajós visszatérteig Rácz K. zenekara fogja mulattatni. Pénztár nyitás a helyszínen 4 órakor. — A zene kezdete d. u. 5 órakor. — A léghajó érdekes megtöltése 5 órakor kezdődik.

A FELSZÁLLÁS PONT FÉL HÉT ÓRAKOR.

HELYÁRAK: Fentartott hely 1 frt, I. hely 80 kr., II. hely 50 kr., III. hely 20 kr.

Gyermekek, tanulók és katonák örmestertől lefelé, az I., II., III. hely felét fizetik.

A nagyérdemű közönség kényelmére a fentartott első és második helyen terített asztalok mellett kitűnő ételek és hűsítő italok lesznek jutányos áron kiszolgáltatva.

A MARGIT FÜRDŐ TULAJDONOSA.

●●● Szent-István napján nagyszerű népünnepély rendeztetik. ●●●

Nagy választék érez, bársonyos koporsókban.

A „KEGYELET”

elsőrendű legnagyobb temetési vállalat

DEBRECZENBEN,

főpiacz, Czégely-ház, a megyeházzal szemben.

Elvállal temetések rendezését

a legjutányosabb és határozott áráért,

ugy helyben, mint vidéken

az ösmert szolid és legmértősegteljesebb kivitelben.

HULLA SZÁLLITÁST

és régi hulla felvételeket

eszközöl ugy helyben, mint vidéken, valamint Európa bármely városába és városából szállítva. Vagyontalanok temetését hatósági bizonyítvány előmutatása mellett

4 frt 35 krért eszközöl

egy kétfogatú gyászkocsival együtt.

Érez- és művirág-koszorúk

és koszorú szalagok ingyen felirattal

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK.

Nagy raktár sírlámpákban.

D Ű S V Á L A S Z T É K G Y Á S Z K O C S I K B A N .

Nagy készlet érez- és művirág-koszorúkban.

Férfi chifon-ingek

gallér vagy a nélkül 1-50, a hírneves Schroll-féle chifonból, három minőségben, 1-90. 2-20, 2-60.

Gallérok, kézelők, ZSEBKENDŐK

MINDEN ÁRHOZ.

Harisnyák

urak, nők, gyermekek részére.

CZÉRNA- és SELYEM-KEZTYÜK, napernyők,

ESERNYŐK

legolcsóbb beszerzési forrása

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL

Debreczen, Rózsatér.

366

8

MÉHÉSZ JÓZSEF

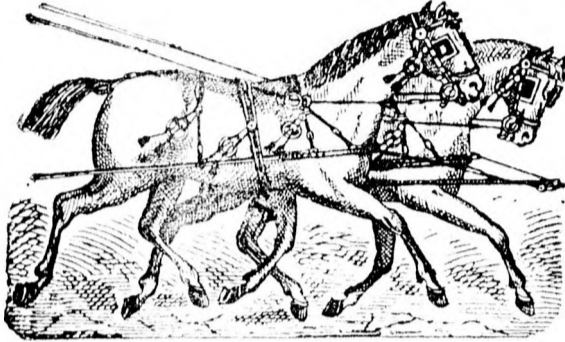
szijgyártó üzlete

DEBRECZEN, nagy-csapó-utca, Stenczinger-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

szijgyártó üzletemet

a mai kor kívánalmainak megfelelően berendeztem.

Üzletemben készen kaphatók a legjobb fajta bőrből készült

kocsizó löszerszámok

valamint igás hámok is többféle választékban.

Megrendeléseket, ugyszintén javításokat, a legjutányosabb árszámítás mellett a meghatározott időre gyorsan elkészíték.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

maradtam tisztelettel

MÉHÉSZ JÓZSEF
szijgyártó.

339

9-8

A szőlő legújabb és legveszedelmesebb betegsége

az ugynevezett

„Peronospora“

mely ellepi a szőlő leveleit és rövid idő alatt tönk्रे teszi a gyümölcsét és a tőkét.

Felülmulhatlan óvintézkedésül a világhírű „Olweiler“ szabadalmazott „Szysztemájú“

fecskendező készülék

szolgál, s kapható utasítással együtt

TÓTH GYULA

vaskereskedésében, Debreczen.

Községi előljárástól ajánlott szőlősgazdáknak **részletfizetésre is.**